

Holicko – vlídné místo pro život v MAS Holicko

Případová studie 10

Spolufinancováno
Evropskou unií

Případová studie 10: Holicko – vlídné místo pro život

Abstrakt

Případová studie se věnuje projektu *Holicko – vlídné místo pro život* který vznikl na základě mapování potřeb obyvatel území. Skrze pět klíčových aktivit se zaměřuje na podporu neformálních pečujících, aktivní začleňování seniorů a podporu rodin na Holicku. V projektu byla navázána spolupráce s řadou lokálních aktérů a podařilo se podpořit koordinaci služeb v území a ošetřit bílá místa, například v rámci pracovní skupiny pro rodinu a komunitního plánování. Projekt přispěl k lepšímu sladění

podpory pro jednotlivé cílové skupiny a podpořil spolupráci mezi zástupci veřejné správy, neziskových organizací a dalších klíčových aktérů. Díky tomu bylo možné konkrétněji pojmenovat místní problémy, vytipovat oblasti s rozvojovým potenciálem a předcházet identifikovaným rizikům ohrožujícím sociální soudržnost v území.

Předmět projektu

Projekt reaguje na absenci v koordinaci lokálních aktérů, nízkou úroveň informovanosti v oblasti sociálních služeb, či nedostatek podpůrných aktivit pro pečující osoby. Příkladem aktivit jsou terénní poradenství a edukace pro neformální pečující i jejich psychologická a duchovní podpora, vznik komunitního klubu pro seniory a komunitního klubu pro mládež. Tyto aktivity měly podpořit zvýšení kvality života obyvatel na území místní akční skupiny (MAS) Holicko. Součástí projektu bylo nastartování pravidelného setkávání například skrze pracovní skupiny.

MAS Holicko a partneři

MAS Holicko v rámci evaluovaného projektu spolupracuje s několika partnery, konkrétně s organizací SKP-CENTRUM, Oblastní charitou Pardubice a sociálním odborem města Holice. Velkým přínosem pro projekt byla znalost místních aktérů a schopnost MAS je propojovat. Díky tomu se podařilo mapovat bílá místa a rozdělit si odpovědnosti a kompetence v rámci spolupráce. Provázání aktérů v rámci různých pracovních skupin umožnilo propojovat témata.

V rámci projektu bylo zapojeno několik cílových skupin, konkrétně se jedná o **neformálně pečující, seniory, děti a mládež a rodiny s dětmi**. Skupiny jsou rovnoměrně rozloženy napříč celým územím MAS a nedochází k výrazné koncentraci v jednotlivých obcích. Projekt umožnil podpořit smysluplné trávení volného času pro děti v rámci klubu pro mládež, kde také podpořil preventivní aktivity a navázání vazeb ve vrstevnické skupině. Senioři získali podporu prostřednictvím akcí a aktivit jejich klubu. U podpory neformálně pečujících byl kladen důraz na práci s rodinou a komplexní podporu. Díky projektu došlo například k následujícím posunům v životě cílových skupin:

Zkompetentnění pečujících osob díky podpoře sociálně-zdravotního konzultanta. Zlepšení psychického stavu pečujících skrze psychologickou podporu v rámci terapie.

Zlepšení sociálních kompetencí a vazeb dětí a mládeže díky smysluplnému trávení volného času v rámci klubu a vzdělávání.

Integrace seniorů do společnosti díky rozvoji volnočasových aktivit v rámci klubu a komunitních aktivit. Zlepšení psychické pohody skrze psychologickou podporu a psychoterapii.

Příklad dobré praxe – koordinace a síťování aktérů

Významný přínos projektu byl spatřován v **koordinaci aktivit**, která dříve v území úplně chyběla. V rámci komunitního plánování se ukázalo, že chybí systematické uchopení sociální oblasti a její provázání na oblast vzdělávání – například v rámci spolupráce se školami nebo včasné identifikace ohrožených dětí. Projekt se proto zaměřil na zvýšení informovanosti vedení obcí a místních aktérů, ale také veřejnosti. V rámci přípravy projektu došlo k mapování potřeb území, oslovení všech obcí a dalších aktérů na území MAS. Výstupem projektu byl například **vznik pracovní skupiny pro rodinu**, která slouží jako poradní orgán pro MAS a umožňuje sdílet informace a identifikovat problémy a jejich možná řešení. Zároveň vznikla pozice koordinátora mezioborové spolupráce, který může propojovat aktéry napříč obory.

„Chtěli jsme propojit místní významné aktéry a poskytovatele, alespoň na Holicku je zkoordinovat. Plus ten cíl, koordinuje se to formálně v systému sociálních služeb, ale naše ambice to byla natáhnout, že se tam dostávají další služby. To se hodí, třeba v oblasti rodina a mládež, tam se začaly propojovat školy, vznikla platforma, to je ta ambice, aby se tady tomu dal řád a zároveň se ty aktivity iniciovaly.“

- Zástupce realizátora projektu

PŘIDANÁ HODNOTA CLLD

- ▶ **Zapojování veřejnosti a zvyšování povědomí o službách** například skrze sociální síť, zpravodaje, workshopy, aktivity komunitního klubu, či veletrh sociálních služeb. Aktivity komunitního klubu jsou významné proto, že podporují preventivní a volnočasové aktivity u mládeže, která se může propojit se svými vrstevníky a navázat sociální vazby.
- ▶ Pro zvýšení povědomí o službách v území MAS realizovala **telefonické poradenství** a v území distribuovala katalogy služeb. Přínosem telefonického poradenství je zvýšení dostupnosti a navýšení kapacit v oblasti sociálního poradenství pro obyvatele Holicka.
- ▶ **Podpora aktérů při získávání finančních prostředků** díky dotačnímu poradenství. Díky koordinaci aktérů v území mohou vznikat větší projekty, které by individuálně obce nemohly zrealizovat (např. zařízení sociálních služeb).
- ▶ **Snižování administrativního zatížení aktérů** prostřednictvím podpory ze strany MAS. Obecně je kvitováno zastřešení projektu ze strany MAS, partneři nejsou tolik administrativně zatíženi a MAS může skrze aktivity projektu do území přinášet své znalosti a odborně pokrýt různá témata.
- ▶ MAS v území **prakticky převzala komunitní plánování**. To je důležitou přidanou hodnotu, protože se v území přirozeně stává důležitým aktérem v komunitním plánování sociálních služeb, což přispívá také ke dlouhodobosti a udržitelnosti projektů.

- ▶ **Znalost místních aktérů a schopnost MAS je propojovat** umožnila efektivně mapovat bílá místa a rozdělit si odpovědnosti a kompetence v rámci spolupráce.
- Pozitivně bylo vnímáno **nastavení projektu (časový rozsah, popis) a flexibilita v rámci výzvy**, která umožňovala zacílit projekt co nejvíce individuálním potřebám v území. Projekt bylo možné i v průběhu uzpůsobovat tomu, jak reagovala komunita či zapojená cílová skupina.
- x Naopak dlouhodobým problémem je **nedostatek lidí v některých profesích** (např. psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci). Tento problém je spíše systémového charakteru a znamená celkový problém pro koordinaci sociální pomoci. Obecným problémem je také sociálně-zdravotní pomezí, tj. obtížné navazování spolupráce s lékaři a zdravotníky v rámci projektů v sociální oblasti.

Abstract

The case study deals with the *Holice – Friendly Place to Live project*, which was created on the basis of mapping the needs of the inhabitants of the area. Through five key activities, it focuses on supporting informal carers, active inclusion of seniors and support for families in the Holice region. The project established cooperation with a number of local actors and managed to support the coordination of services in the area and treat white spots, for example within the family and

community planning working group. The project contributed to better alignment of support for individual target groups and supported cooperation between representatives of public administration, non-profit organizations and other key actors. Thanks to this, it was possible to name local problems more specifically, to identify areas with development potential and to prevent identified risks threatening social cohesion in the area.

Project subject

The project responds to the absence of coordination of local actors, the low level of awareness in the field of social services, or the lack of support activities for carers. Examples of activities are field counselling and education for informal carers and their psychological and spiritual support, the establishment of a community club for seniors and a community club for youth. These activities were intended to support the improvement of the quality of life of the inhabitants in the area of local action group (LAG) Holicko. Part of the project was to start regular meetings, for example through working groups.

LAG Holicko and partners

Within the framework of the evaluated project, LAG Holicko cooperates with several partners, namely the SKP-CENTRUM organization, the Regional Charity of Pardubice and the social department of the town of Holice. A great benefit for the project was the knowledge of local actors and the LAG's ability to connect them. Thanks to this, it was possible to map white areas and divide responsibilities and competencies within the cooperation. The interconnection of actors within different working groups made it possible to link topics.

Several target groups were involved in the project, namely **informal carers, seniors, children and youth, and families with children**. The groups are evenly distributed across the entire LAG territory and there is no significant concentration in individual municipalities. The project made it possible to support meaningful leisure time for children within the youth club, where it also supported preventive activities and establishing ties in the peer group. The seniors received support through the events and activities of their club. In the support of informal carers, emphasis was placed on working with families and comprehensive support. Thanks to the project, for example, the following shifts in the lives of the target groups have occurred:

Make caregivers more competent thanks to the support of a social and health consultant. Improving the psychological state of caregivers through psychological support as part of therapy.

Improvement of social competences and ties of children and youth through meaningful leisure time within the club and education.

Integration of seniors into society through the development of leisure activities within the club and community activities. Improving psychological well-being through psychological support and psychotherapy.

Good practice example – coordination and networking of actors

A significant benefit of the project was seen in the **coordination of activities**, which was previously completely missing in the area. Within the framework of community planning, it has become clear that there is a lack of a systematic grasp of the social area and its interconnection with the field of education – for example, in cooperation with schools or early identification of children at risk. The project therefore focused on raising awareness among municipal and local actors, as well as the public. As part of the preparation of the project, the needs of the territory were mapped and all municipalities and other actors in the LAG territory were addressed. The output of the project was, for example, **the creation of a working group for family**, which serves as an advisory body for LAGs and allows information to be shared and to identify problems and possible solutions. At the same time, the position of coordinator of interdisciplinary cooperation was created, who can connect actors across disciplines.

"We wanted to connect local important actors and providers, at least in the Holice region, to coordinate them. Plus the goal, it is formally coordinated in the social services system, but our ambition was to extend it, that other services get there. That is useful, for example in the area of family and youth, where schools have begun to connect, a platform has been created, that is the ambition to put it in order here and at the same time to initiate these activities."

- Representative of the project implementer

- ▶ **Engaging the public and raising awareness of services**, for example, through social networks, newsletters, workshops, community club activities, or a social services fair. The activities of the community club are important because they support preventive and leisure activities for young people, who can connect with their peers and establish social ties.
- ▶ To raise awareness of services in the area, the LAG carried out **telephone counselling** and distributed service catalogues in the area. The benefit of telephone counselling is to increase the availability and capacity of social counselling for the inhabitants of the Holiche region.
- ▶ **Support for actors in obtaining funds** thanks to grant consultancy. Thanks to the coordination of actors in the area, larger projects can be created that could not be implemented individually by municipalities (e.g. social services facilities).
- ▶ **Reducing the administrative burden on actors** through support from LAGs. In general, the LAG acknowledges the roofing of the project, the partners are not so administratively burdened and the LAG can bring its knowledge to the territory through the project activities and professionally cover various topics.
- ▶ The LAG **has practically taken over community planning in the area**. This is an important added value, because it naturally becomes an important actor in community planning of social services in the area, which also contributes to the longevity and sustainability of projects.
- ▶ **The LAG's knowledge of local actors and the ability to connect them** has made it possible to effectively map white spaces and divide responsibilities and competences within the cooperation.

- **The project setup (time range, description) and flexibility within the call**, which allowed the project to be targeted as much as possible to the individual needs in the area, were perceived positively. During its course, the project could also be adapted to how the community or the target group involved reacted.
- × On the other hand, a long-term problem is **the lack of people in some professions** (e.g. psychologists, special educators, social workers). This problem is more of a systemic nature and represents an overall problem for the coordination of social assistance. The social-health border, i.e. the difficulty of establishing cooperation with doctors and health professionals within projects in the social field, is also a general problem.

Úvod – předmět případové studie

Projekt **Holicko – vlídné místo pro život** se zaměřuje na řešení celé řady provázaných problémů, které ovlivňují kvalitu života obyvatel v daném území. Výrazným nedostatkem je nízká míra informovanosti v oblasti sociálních služeb a absence koordinace mezi jednotlivými aktéry, což brání efektivnímu využívání dostupných služeb ze strany veřejnosti. V rámci obcí se navíc liší přístup k sociální práci – úroveň znalostí a orientace pracovníků není jednotná, což omezuje možnosti obcí navázat kontakt s potřebnými cílovými skupinami (CS). Významný problém představuje i nedostatek podpůrných aktivit pro osoby pečující v domácím prostředí, přestože je tato forma péče rozšířená. Chybí jak praktické poradenství, tak i duchovní a psychologická podpora. S tím úzce souvisí sociální izolace seniorů, která může vést ke zhoršení jejich psychického i fyzického stavu. V neposlední řadě projekt reaguje na nedostatečné preventivní aktivity pro děti a mládež a na jejich nekoordinované poskytování, což znemožňuje včasné a účinné řešení aktuálních i nově vznikajících rizik.

“*„Já si úplně pamatuji, když jsme byli na partnerské platformě spolupracujících subjektů, kde jsou jak zástupci veřejného sektoru, obcí, tak i hlavních partnerů, poskytovatelů, když jsme debatovali, kterou cílovou skupinu uchopit, tak jsme se domluvili, že nejde říct, kdo je nejpotřebnější, všechny jsou potřebné. Snažili jsme se určit, kterým směrem jít. Nastavili jsme kritérium potřeby, kde všechny ty aktivity jsou, a to takové, že tu aktivitu nelze hradit z jiných prostředků, takže nějaká ta hospodárnost. Pak jsme vypsali ty aktivity, že bychom je chtěli, a partneři se hlásili, zda jsou je schopni plnit a jakým způsobem. Na základě toho, kdo se přihlásil a co by chtěl zajistit.“*

- Realizační tým MAS

Potřeba projektu byla identifikována na základě terénního šetření a účasti místní akční skupiny (MAS) na komunitním plánování sociálních služeb (KPSS), během něhož došlo k podrobné analýze potřeb obyvatel v území. Klíčové problémové oblasti byly shrnuty ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb (SPRSS) pro území správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Holice. Ukázalo se, že některé služby nebyly dosud plně zajištěny a navzdory prokazatelné potřebnosti se nedařilo oslovit všechny cílové skupiny. Rozhodujícím faktorem pro realizaci aktivit a jejich prioritizaci se stala možnost jejich financování z dostupných zdrojů. Identifikované potřeby zároveň odpovídaly tematickému zaměření výzev z operačního programu Zaměstnanost plus (OPZ+) a v území se našli poskytovatelé, kteří byli schopni potřebné služby cílovým skupinám nabídnout. Příkladem, kdy MAS zohlednila potřeby území, je aktivita zaměřená na děti a mládež – potřeba zřízení nízkoprahové aktivity pro děti, komunitního klubu, byla identifikována jako klíčová v několika SWOT analýzách (analýza silných a slabých stran organizace a příležitostí a hrozeb vycházejících z jejího okolí) na více úrovních.

Hlavním cílem projektu **Holicko – vlídné místo pro život** je **zvýšit kvalitu života obyvatel v území MAS Holicko prostřednictvím komplexních aktivit zaměřených na zlepšení dostupnosti, koordinace a efektivity sociálních služeb**. Projekt se zaměřuje na sedm dílčích cílů: (1) vytvořit koordinovaný přístup v sociální oblasti a posílit informovanost veřejnosti, (2) zvýšit kompetence pracovníků obcí v oblasti sociální práce, (3) podpořit neformální pečující osoby skrze poradenství a praktický nácvik péče, (4) zlepšit situaci pečujících o paliativní pacienty prostřednictvím duchovní a psychologické podpory, (5) posílit psychický stav seniorů a předejít jejich sociálnímu vyloučení prostřednictvím dostupné psychologické podpory, (6) aktivně zapojit seniory v Horním Jelení do komunitního života formou komunitního klubu, a (7) posílit prevenci ohrožení dětí v Holicích prostřednictvím preventivních aktivit, koordinace a podpory rodin.

Projekt se zaměřuje hned na několik CS. Skupiny jsou rovnoměrně rozloženy napříč celým územím MAS a nedochází k výrazné koncentraci v jednotlivých obcích. U skupiny **neformálních pečujících** je specifickým silným preferencí péče v domácím prostředí. Mnoho pečujících však samo dosahuje

seniorského věku, což zvyšuje jejich zátěž a potřebu podpory. Pro tuto skupinu je realizována aktivita KA2 – Poradenství a edukace – sociálně zdravotní konzultant, která zajišťuje praktické konzultace přímo v domácnostech, např. při výběru a použití kompenzačních pomůcek či při nácviku správné péče o nesoběstačné osoby, aby si pečující osvojili tyto znalosti a vyzkoušeli si je. Dále je realizována KA3 – Psychologická a duchovní podpora rodinám pečujícím o paliativní pacienty, která poskytuje emocionální a spirituální podporu těm, kdo o své blízké pečují v domácím prostředí.

„Specifickou situací v území je skutečnost, že stárnou i samotné osoby, které o seniory pečují – často se jedná o sedmdesátileté, kteří pečují o devadesátileté. Na Holicku je přitom využívání pobytových zařízení spíše výjimečné, převládá preference zůstat v domácím prostředí. Tato situace vyžaduje posílení dostupnosti a kvality ambulantních a terénních služeb. Pandemie covidu-19 tento trend ještě posílila a zvýšila tlak na využívání alternativ k pobytové péči. Reakcí na tuto potřebu je mimo jiné vznik nového soukromého zařízení typu seniorhaus a důraz na rozvoj ambulantního krizového centra. Region navíc vyniká rozvinutou domácí paliativní péčí – v území je značný počet osob, které této formy podpory využívají.“

- Realizační tým MAS

Senioři čelí riziku sociální izolace, zejména pokud nemají dostatek kontaktu s komunitou nebo psychologickou oporu. Zároveň dochází ke stárnutí celé populace, což zvyšuje potřebu cílených komunitních a preventivních aktivit. Pro seniory je realizována KA4 – Zkvalitnění života seniorů, v jejímž rámci vznikl komunitní klub v Horním Jelení. Klub nabízí pravidelná setkání s podporou komunitního pracovníka a kontinuální psychologickou podporu, částečně realizovanou i v domácnostech. Aktivity posilují duševní zdraví seniorů a přispívají k prevenci sociálního vyloučení. Lidé se zdravotním postižením tvoří menší, ale specifickou skupinu, často překrývající se se seniory.

Děti a mládež se mohou potýkat s problémy v oblasti smysluplného trávení volného času i včasné identifikace ohrožení. Specifickým prvkem je historie místního dětského domova a potřeba komunitních služeb, jako jsou nízkoprahové kluby. Aktivně fungující komunitní klub pro mládež umožňuje dětem zažívat rodinné prostředí, nabízí pomoc se školou a řeší aktuální témata (šikana, vztahy, rizikové chování, používání technologií). Pro tuto skupinu je realizována KA5 – Komunitní klub pro mládež, který nabízí bezpečný prostor pro volnočasové a preventivní aktivity pro děti ve věku 10–15 let. Klub podporuje rozvoj dovedností, vrstevnických vazeb a také pomáhá reagovat na aktuální témata. Nabízí i pomoc s přípravou do školy a posiluje základní životní kompetence.

Rodiny s dětmi byly detailně zmapovány díky aktivní pracovní skupině, která sdružuje zástupce škol, sociálních služeb, policie, rodinných center, orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a dalších aktérů. Byla identifikována potřeba funkčního, snadno přístupného systému podpory, který by pomohl školám i rodičům včas reagovat na potíže dětí.

Projekt je realizován mezi 1.4. 2023 a 31.3. 2026. Celkové zdroje vynaložené na projekt činí 6 996 903,48 Kč.

Místní akční skupina a její partneři

MAS Holicko se nachází v Pardubickém kraji. Na území MAS žije více jak 18 000 obyvatel a MAS působí v 17 obcích. MAS figuruje jako obecně prospěšná společnost a poskytuje obecně prospěšné služby.

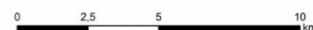
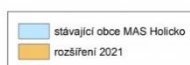
Organizace o.p.s. byla založena za účelem podpory rozvoje regionu Holicka prostřednictvím poskytování obecně prospěšných služeb, které zahrnují strategické plánování, podporu rozvojových projektů v oblasti životního prostředí, kultury, infrastruktury, podnikání, sociálních a zdravotních služeb či vzdělávání. Jejím cílem je zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů, posílení podnikatelského prostředí a zlepšení kvality života obyvatel. K naplnění těchto cílů společnost koordinuje výzvy pro podávání projektů, hodnotí je podle schválených kritérií a zajišťuje jejich financování i monitoring. Současně buduje a provozuje organizační strukturu pro realizaci komunitně vedeného místního rozvoje a může vykonávat i doplňkovou podnikatelskou činnost, jejíž zisk je zpětně investován do rozvoje regionu.

MAS radí v oblasti energetiky, jako v programu nová zelená úsporám Light (NZÚ Light), podílí se na realizaci projektu místního akčního vzdělávání na území obce s rozšířenou působností (ORP) Holice, podporuje zájmové vzdělávání a také sociální oblast, o čemž svědčí projekt Holicko – vlídné místo pro život.

MAS Holicko má zkušenost s prací s veřejností jakožto cílovou skupinou. U specifických CS se spoléhá na svou sociální a komunitní pracovníci a partnery projektu. Sociální a komunitní pracovníci projektu představuje odbornou kapacitu realizačního týmu MAS, jelikož má dlouholetou zkušenost s prací v sociální oblasti. Zároveň byla zaměstnána v území MAS, což ulehčuje spolupráci s místními aktéry. Spolupracující partneři mají zkušenosti se specifickými cílovými skupinami a jejich zkušenost se odráží v zaměření a kvalitě realizovaných aktivit. Nejen odbornost jako taková, ale i vůle obcí a starostů zabývat se sociální oblastí a investovat do ní se jeví jako důležitý předpoklad spolupráce na projektu.

MAS v rámci evaluovaného projektu spolupracuje s několika partnery. Jedním z nich je organizace **SKP-CENTRUM, o.p.s.**, která byla zapojena do přípravné fáze projektu a také do dvou klíčových aktivit, KA4 – Zkvalitnění života seniorů a KA5 – Komunitní klub pro mládež. U seniorů jde o práci s komunitou, podporu udržování vztahů a zapojení do veřejného života. CS je také podporována formou psychoterapie. U dětí a mládeže je organizován komunitní klub pro trávení volného času jako preventivní aktivita výskytu sociálně patologických jevů.

Druhým partnerem s finančním příspěvkem je **Oblastní charita Pardubice**, která se taktéž zapojila do přípravné fáze, a zároveň do KA2 – Poradenství a edukace – sociálně zdravotní konzultant a KA3 – Psychologická a duchovní podpora rodinám pečujícím o paliativní pacienty. Spolupracující organizace vyzdvihly koordinační roli MAS v území, její aktivizační a síťovací funkci.

„MAS má široký rozsah. Mají toho hodně. Vždy sleduju to sociálně. Jednak opravdu spolupracují a mají ty schůzky partnerských skupin, pracovních skupin. Tam jsem se za

rodinu, seniory a zdravotně postižené asi dvakrát účastnila. Pracují a zvou lidi z praxe. Ptají se na jejich potřeby, jak to vypadá prakticky v sociálních službách a jednotlivých odvětvích. Opravdu aktivně na věcech pracují sami, nejsou v kanceláři a něco napíšu, popíšu, ale aktivně se účastní. Myslím, že je super, že se i zapojují, nejen přerozdělují peníze. Oni prakticky převzali komunitní plánování. (...) To je relevantní, protože znají ty aktéry, je to menší okruh území, dokážou propojit ty jednotlivé skupiny, obcházejí školy, mateřinky, starosty obcí. A to je fajn, potřeba, zapojují i ty starosty. Je potřeba to všechno propojit, aby se o tom vědělo. Je hezké mít sociální služby, ale je potřeba, aby se využívaly a ti konkrétní lidé věděli, že služby jsou.“

- Partner projektu

Naplnění principů LEADER, CLLD a přidaná hodnota CLLD

MAS Holicko je hodnocena jako aktivní aktér v regionu, což dokládá také množství aktérů a partnerů, které se jí podařilo zapojit v rámci projektu. MAS se skrze znalost území a aktérů podařilo vydefinovat bílá místa a tam zacílit aktivity projektu. Snahou bylo zacílit a zkoordinovat podporu řadě cílových skupin, které jsou popsány dříve v rámci této případové studie.

Naplnění základních principů a znaků LEADER / CLLD

Konkrétní příklady využívání principů komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) a propojení opatření v oblasti hospodářského rozvoje venkova (LEADER) shrnuje následující část kapitoly.

→ Zapojování a propojování relevantních aktérů v území

MAS se daří v rámci svých aktivit zapojovat celou řadu aktérů, a to napříč sektory.

„Znají ty aktéry, je to menší okruh území, dokážou propojit ty jednotlivé skupiny, obcházejí školy, mateřinky, starosty obcí. A to je fajn, potřeba, zapojují i ty starosty. Je potřeba to všechno propojit, aby se o tom vědělo. Je hezké mít sociální služby, ale je potřeba, aby se využívaly a ti konkrétní lidé věděli, že služby jsou.“

– Zástupce spolupracujících aktérů

Hezkým příkladem propojení různých organizací a aktérů je vzniklá pracovní skupina pro rodinu, ve které se setkávají zástupci neziskových organizací, škol i obce. Tato skupina slouží jako poradní orgán MAS pro identifikaci problémů a možných řešení, na které MAS následně reaguje. Vznik skupiny je kvitován také jejími členy, jelikož umožňuje sdílet informace napříč sektory a aktéry v regionu. Další setkávací platformou je partnerská platforma spolupracujících subjektů, kde se setkávají zástupci veřejného sektoru, obcí i poskytovatelů služeb. Takto dochází ke koordinaci místního partnerství a síťování v území MAS. Kromě níže zmíněných oblastí MAS podporuje také podnikatelský sektor (např. seminář MAS Holicko zaměřený na drobné a malé podnikatele, zemědělce a místní podniky).

- **Sociální oblast:** V rámci sociální oblasti se aktéři scházejí například při komunitním plánování, které MAS převzala. Dále dochází k propojování aktérů skrze projekty a pracovní skupiny. Kvitována je možnost MAS koordinovat aktivity, na což by například zapojený sociální odbor neměl kapacity. Výhodnou MAS je znalost terénu a schopnost přizývat aktéry na jedno místo a shánět odborníky v daných tématech.

„Já si myslím, co sleduju třeba na Facebooku, tak MAS má široký rozsah. Ty aktivity se opravdu líbí, prakticky konají v rámci těch sociálních sítí. Mají toho hodně. Vždy sleduju to sociálně. Jednak opravdu spolupracují a mají ty schůzky partnerských skupin, pracovních skupin. Tam jsem se za rodinu, seniory a zdravotně postižené asi dvakrát účastnila. Pracují a zvou lidi z praxe. Ptají se na jejich potřeby, jak to vypadá prakticky v sociálních službách a jednotlivých odvětvích. Opravdu aktivně na věcech pracují sami, nejsou v kanceláři a něco napíšu, popíšu, ale aktivně se účastní.“

– Zástupce spolupracujících aktérů

- **Komunitní oblast:** MAS je aktivní na sociálních sítích a snaží se zvyšovat povědomí o aktivitách v regionu a zapojovat také veřejnost. V rámci projektu podpořila mimo jiné setkávání seniorů, besedy pro veřejnost a smysluplné trávení volného času pro mládež. Rozsáhlá podpora cílových skupin v projektu umožnila pokrývat bílá místa v regionu.
- **Vzdělávání:** Díky MAS se zvyšuje povědomí aktérů také v rámci oblasti vzdělávání, kdy jsou zapojováni zástupci škol. Příkladem je pracovní skupina pro rodinu, kam dochází také aktéři z místních škol. To přispívá k propojování aktérů, ale také zvyšování povědomí škol o službách v územích a možnostech spolupráce. V neposlední řadě MAS realizuje místní akční plán (MAP), který přímo cílí na podporu a rozvoj vzdělávání.

→ Rozvoj komunitního života a sociálního kapitálu

V návaznosti na výše zmíněné je důležitou aktivitou MAS také podpora místního komunitního života. Kromě zmíněných sociálních sítí se MAS angažuje skrze zpravodaj, workshopy, aktivity komunitního klubu, či veletrh sociálních služeb. Aktivity komunitního klubu jsou významné proto, že podporují preventivní a volnočasové aktivity u mládeže, která se může propojit se svými vrstevníky a navázat sociální vazby.

Pro zvýšení povědomí o službách v území MAS realizovala telefonické poradenství a v území distribuovala katalogy služeb. Přínosem telefonického poradenství je zvýšení dostupnosti a navýšení kapacit v oblasti sociálního poradenství pro obyvatele Holicka. I samotný projekt je nastavený na rozvoj komunitního života a snaží se podpořit různé skupiny obyvatel.

Podle MAS i aktérů v území je důležitá nejen komunikace a koordinace služeb v území, ale také povědomí veřejnosti. MAS proto realizuje komunikační kampaň a skrze zmíněné aktivity podporuje informovanost v území.

„Besedu pro rodiče spoluorganizovala škola, to je ukázkové. Velké téma je i využívat nějaké modernější nástroje, typu avatarů a tak. Tam jsme si podali projekt Erasmus na komunikační nástroje dnešní doby, tak uvidíme, jestli pojedeme. Ta systematická komunikační kampaň, tu bychom taky chtěli nést jako nějaké čtvrtletní představení, nabízet to obecním zpravodajům.“

– Zástupce realizačního týmu

Přidaná hodnota projektu díky naplňování principů LEADER / CLLD

Klíčovou přidanou hodnotou projektu a MAS byla považována schopnost systematicky sbírat informace o potřebách v území napříč různými aktéry a nastavovat aktivity na míru těmto potřebám. MAS v tomto ohledu dlouhodobě spolupracuje s vedením obcí (navazuje na dobrovolný svazek obcí) a využívá nástroje komunitního plánování ke sběru zpětné vazby. Důraz je kladen na dlouhodobost a propojování aktivit v území – například s programem NZÚ Light nebo dalšími projekty.

Ukázkou tohoto přístupu je pracovní skupina pro rodinu, která funguje jako poradní orgán MAS, pravidelně řeší aktuální témata a napomáhá identifikaci problémů a návrhům jejich řešení. Vedle toho byla vytvořena i pozice koordinátora mezioborové spolupráce, jehož úkolem je propojovat aktéry napříč oblastmi. Projekt dále významně přispěl ke koordinaci aktivit v území, která v minulosti zcela chyběla. Komunitní plánování ukázalo potřebu systematického uchopení sociální oblasti a jejího provázání například se vzděláváním. V reakci na tuto situaci projekt posílil informovanost vedení obcí, místních aktérů i veřejnosti. Už v přípravné fázi došlo k mapování potřeb a zapojení všech obcí a dalších relevantních subjektů v území MAS.

Vyhodnocení modelů realizace projektů

MAS je v území pro (především menší) aktéry přínosem díky pomoci se získáváním finančních prostředků a přípravou projektů. Oslovení aktéři uváděli, že MAS může skrze přerozdělování dotací podporovat aktivity a projekty v území a v případě potřeby odkázat na jiné možné zdroje. To je velký přínos vzhledem k omezeným prostředkům ve veřejné i neziskové sféře. Díky koordinaci aktérů pak v území mohou vznikat větší projekty, které by individuálně obce nemohly zrealizovat (např. zařízení sociálních služeb).

„Já si myslím, že nejvýraznější je stavba toho nového zařízení sociálních služeb, že se dokázali i všichni starostové propojit a dát ty své příspěvky z MASky do toho projektu. Spojilo to i starosty obcí, že byli pro, a to je velmi důležité pro ten projekt, ti lidé. Že se dokážou domluvit ve prospěch běžných lidí a jejich potřeb.“

– Zástupce realizačního týmu

Zároveň byla kvitována znalost MAS administrativních procesů. V rámci projektu zapojení aktéři vnímali zjednodušení díky tomu, že MAS zpracovává projekt, zajišťuje vyúčtování i monitoring.

Co se týče zhodnocení modelů spolupráce realizačním týmem, MAS vnímá přínos zastřešujícího projektu v tom, že partneři nejsou tolik administrativně zatíženi a MAS může skrze aktivity projektu do území přinášet své znalosti a odborně pokrýt různá témata. Celkově je ovšem podle zástupců MAS dobré mít oba modely a podporovat i konkrétní aktivity partnerů. Distribuce financí pro partnery je v území komunikována, a i v tomto případě může MAS pomáhat s administrativními kroky. V praxi pak MAS Holicko tyto dva modely kombinuje a umožňuje nejen individuální projekty podporující mobilitu a rozvoj místních organizací (např. nákup aut, vybavení), ale i zastřešující projekt zaměřený na rozvoj regionu a koordinaci místních aktérů.

Provázanost a synergie aktivit integrovaného projektu

Projekt navazuje na aktivity MAS Holicko a dalších aktérů v území. Realizační tým se snaží síťovat místní aktéry a proaktivně dochází i na setkání v regionu. Konkrétně je projekt provázán například s MAP, kdy dochází k pravidelné komunikaci s mateřskými a základními školami, které se zapojují také v pracovní skupině pro rodinu. Projekt je dešťníkovým pokrytím území, ovšem prolíná se s dalšími projekty a není vyčleněn mimo již fungující aktivity. MAS se snaží aktivity propojovat a zajistit dlouhodobé fungování.

„Pro nás je důležitá ta dlouhodobost, že neseďme na jednom projektu, máme i místní akční plán vzdělávání, propojujeme aktivity s jinými projekty, s vědomím toho, že jsme v nějakých hranicích, ale třeba u škol využíváme toho, že jsme pro školy etablovaní a neděláme něco od nuly. Začala jsem teď chodit jako pozorovatel pracovní skupiny pro rovné příležitosti, propojujeme ty informace. V tom máme velkou výhodu, že nejsou bílá místa. My jsme schopni akčních kroků. Když se objeví potřeba, tak na ni reagujeme.“

– Zástupce realizačního týmu

Přínosy pro cílovou skupinu – naplňování akčního plánu OPZ+ a strategie CLLD

Očekávané přínosy

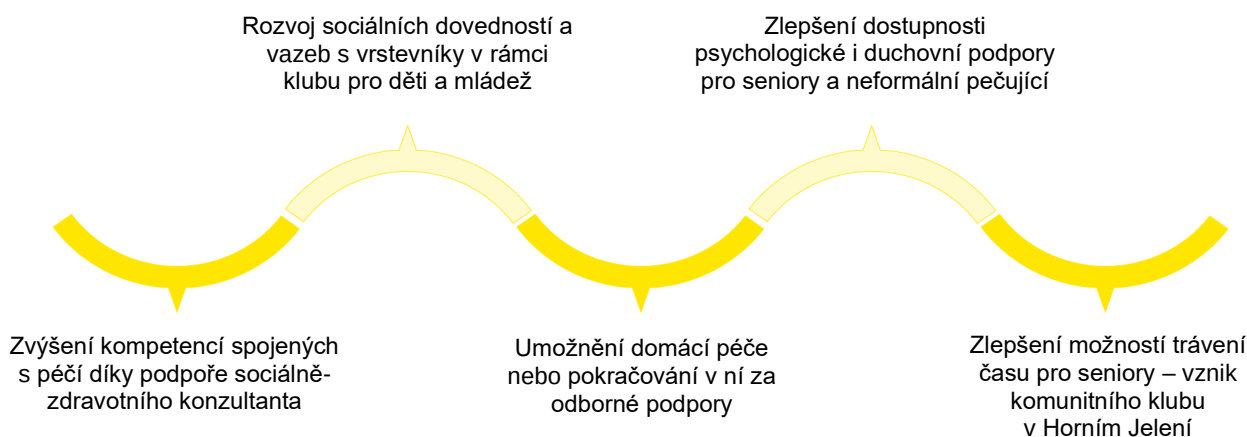
Vzhledem k pokrytí několika CS a komplexitě aktivit pro tyto skupiny bylo na počátku očekáváno několik přínosů. U skupiny **neformálních pečujících** se v důsledku projektu očekávalo zvýšení dostupnosti podpory při poskytování domácí péče o blízké osoby. Díky projektu by si pečující měli osvojit dovednosti v péči, například fyzickou manipulaci s pečovanými osobami. Měli by se také lépe orientovat v administrativních záležitostech a možnostech další pomoci. Zároveň pro ně měla být mimo tuto praktickou pomoc zajištěna duchovní a psychologická podpora.

Psychická stabilizace **seniorů** a prevence rozvoje duševních onemocnění byly hlavní očekávané přínosy pro skupinu seniorů na počátku projektu, dále začlenění do komunity v Horním Jelení díky participaci v projektem podporovaném klubu seniorů.

U **děti a mládeže** projekt očekával posun směrem k aktivizaci při trávení volného času smysluplným způsobem, s čímž souvisí podpora jejich osobnostního rozvoje, osvojení si sociálních schopností a podpora vazeb na vrstevníky. Zároveň se díky tematickým aktivitám klubu budou děti vzdělávat a vědět, jak reagovat na novodobé hrozby, jako je kyberšikana, nové drogy a podobně. Očekáváním bylo také propojení přínosu i na **rodiny**, jelikož rodiče budou mít zajištěnu péči o děti mimo školní vyučování, zároveň díky lepší koordinaci aktérů v území budou mít dostupnou lepší a zacílenou pomoc.

Evaluace potvrdila naplnění těchto očekávaných přínosů u jednotlivých cílových skupin, jak ukazuje schéma níže.

Schéma 1: Dosažené posuny u podporovaných účastníků z CS

Dosažené přínosy

O přínosu projektu hovořily také zástupkyně klubu seniorů v Horním Jelení. Setkávání seniorů v Horním Jelení probíhalo již před projektem, díky komunitní pracovníci se podařilo klub efektivně koordinovat a udržovat funkční. Komunitní pracovnice naslouchá potřebám členů, vyvažuje různé preference a zájmy, pomáhá řešit případné neshody anebo nejasnosti. Díky její roli je možné zajistit, že je klub otevřený pro široké spektrum seniorů a inkluzivní. Bez projektu a této pracovní pozice by klub asi nevznikl v této podobě – pravděpodobně by se spontánně scházela menší skupina žen, které si rozumějí a jsou mezi nimi vzájemné sympatie, ale nešlo by o takto strukturovanou, organizovanou a dostupnou aktivitu pro všechny seniory v obci.

„Chodíme sem každou středu v měsíci, vždy je nějaký program. Ted' ve středu budeme vyřezávat z ovoce, máme takové kreativní akce. Byli jsme na výletě v Nechanicích. Předtím

jsme měli velikonoční setkání, navštívili jsme hvězdárnu, byli jsme i na výletě v Polsku. Takže kombinujeme výlety a rukodělné činnosti. Scházíme se asi třetí rok. Je tu dobrá spolupráce s městským úřadem. (...) Seznámily jsme se díky téhle aktivitě se skupinou z Borohrádku. Chodíme na kuželky a tak. Je jich tam víc než nás. Jsou to většinou ženy, ale pravidelně chodí i jeden pán. I na ty kreativní akce. Založili jsme si také karetní kroužek a vinný kroužek. Díky této skupině jsme se domluvili a teď chodíme hrát karty každý týden k jedné z nás domů. Máme také malou skupinku na angličtinu.“

- Zástupkyně CS podpořené projektem

Pro seniory a neformální pečující je významná také **psychologická pomoc** zajištěná projektem. Oblast duševního zdraví je pro starší lidi mnohdy nedostupná, z hlediska finanční náročnosti i fyzické dostupnosti. Díky projektu však mohou senioři využít služeb psychoterapeutky, která je hrazena z projektu a v případě potřeby dochází i přímo do domácností. Tento přístup představuje důležitý krok ke zpřístupnění psychologické péče pro tuto cílovou skupinu.

Významný přínos byl potvrzen také u **komunitního centra pro děti a mládež**. Klub pravidelně navštěvuje okolo 17 dětí, některé docházejí pravidelně, jiné spíše příležitostně – například když je zaujme konkrétní program nebo čekají na kroužek v sousední Základní umělecké škole. Děti zde tráví čas mimo digitální technologie, rozvíjejí přirozenou komunikaci a sociální dovednosti. Komunitní pracovníce sledují také individuální posuny, například ve schopnosti dětí zapojit se do kolektivu a vytvářet přátelské vztahy. Nově přichozí jsou spontánně přijati mezi ostatní, děti jim samy ukazují prostor a zapojují je do aktivit.

„Jde oání přátelství, trávení volného času, když to není s telefonem a počítačem. Jde vidět, jak se děti zapojují, jsou zvyklé a někoho nového třeba hezky vezmou mezi sebe – to jsou podle mě velké plusy.“

- Komunitní pracovníce partnera projektu

Za důležitý aspekt označuje i neformálnost a dobrovolnost účasti: děti nejsou k ničemu nuceny, nemusí se omlouvat, když nepřijdou, a aktivita je pro ně zdarma. Právě tato otevřenost podle pracovníce posiluje i jejich samostatnost a zodpovědnost. Přínosem pro **rodiny** je zlepšení koordinace služeb v území a posílení spolupráce mezi zapojenými aktéry. Díky lepšímu propojení a nasíťování je systém péče o ohrožené děti a rodiny nyní dostupnější a lépe přístupný těm, kteří jej potřebují.

Celkově lze tedy zhodnotit, že se podařilo naplnit cíle v Akčním plánu (AP) OPZ+.

Zkušenosti z realizace

Tato kapitola je rozdělena do dvou částí, konkrétně shrnuje **faktory důležité pro úspěšnost projektu** a **bariéry/problémy**, které byly uváděny jednotlivými aktéry. Cílem kapitoly je na jedné straně shrnout příklady dobré praxe, které mohou být užitečné pro další realizátory projektů a na straně druhé shrnout oblasti, na které je potřeba se zaměřit v rámci další implementace výzvy.

FAKTORY ÚSPĚCHU

Zapojení a spolupráce velkého počtu partnerů

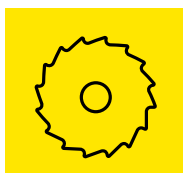
Velkým přínosem pro projekt byla znalost místních aktérů a schopnost MAS je propojovat. Díky tomu se podařilo mapovat bílá místa a rozdělit si odpovědnosti a kompetence v rámci spolupráce. Provázání aktérů v rámci různých pracovních skupin umožnilo propojovat témata. Důležité bylo také zapojení obcí v území, především města Holice, které se aktivně podílí na rozvoji území – například v sociální oblasti. Výhodou města je v tomto kontextu blízkost k Pardubicím, které mají dobré pokrytí odbornými službami. Naopak méně úspěšné bylo zapojování i obcí, které často nemají kapacitu/ zájem spolupracovat.

Zájem obcí

V případě města Holice byl jako zásadní vnímán zájem a proaktivita vedení města. To se obecně ukazuje jako důležité pro průchodnost aktivit a validaci vůči politické reprezentaci. Vedení obcí navíc mohou přispívat k viditelnosti aktivit v území. MAS se obecně snaží zapojovat starosty například skrze pro ně určená setkání. Jak ovšem bylo zmíněno výše, ne vždy se daří zapojovat vedení obcí, například v případě menších obcí.

Flexibilita a otevřenost v rámci výzvy OPZ+

Pozitivně bylo vnímáno nastavení projektu (časový rozsah, popis) a flexibilita v rámci výzvy, která umožňovala zacílit projekt co nejvíce individuálním potřebám v území. Projekt bylo možné i v průběhu uzpůsobovat tomu, jak reagovala komunita či zapojená cílová skupina. Kvitován byl i deštníkový charakter projektu, který umožňuje využít potenciál v území.

„Když děti přijdou, tak se nám mají podepsat, třeba mohou i přezdívkou. Abychom měli nějakou evidenci. To beru, chápu, že to musí být. Ale když dáme dětem papír, aby to dali podepsat rodičům, a ještě ty monitorovací listy. Oni tomu nemohou rozumět. Ještě tomu rodiči to nemůžu vysvětlit, protože tam ani nejdou. Jedině když si to dítě vyzvednou, to je pro nás ulehčení. Občas s nimi jdeme na pump track, požádáme bajkery, aby to pro ně bylo zajímavé. A tam se na nás nabalí spousta dětí, ale ty souhlasy nejsme schopni získat. Já jsem ráda, že tam jdou, ale zase nás tlačí, abychom ty indikátory plnili. To je pro nás taková bariéra, že jsme vázaní nějaký ten počet mít, což by nebyl problém, ale s tou administrativou ano. Kdyby to byli dospělí, tak jim to dáme.“

„Možná tohle, zamyslet se nad tou administrativou, která se vyžaduje od těch realizátorů. Aby to bylo logické vůči té cílové skupině. Já tomu rozumím, proč to je, ale aby to nějak dávalo smysl, no. Ti lidé to třeba často nechtějí podepisovat, nechtějí dát osobní data, telefonny. Vždycky na začátku, pak na konci, to je asi problematické. Třeba na besedě nám to 10 lidí přišlo vrátit, že tam nevyplní datum narození. S tímto se musíme setkávat.“

– Zástupci partnerů projektu

Nedostatek finančních a personálních zdrojů

V kontextu udržitelnosti je důležitou podmínkou zajištění finančních prostředků, které jsou v sociální oblasti obecně nedostatečné. Problémem regionu je také nedostatek lidí v některých profesích (např. psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci). Tento problém je spíše systémového charakteru a znamená celkový problém pro koordinaci sociální pomoci. Obecným problémem je také sociálně-zdravotní pomezí, tj. spolupráce s lékaři a zdravotníky v rámci projektů v sociální oblasti (zájem spolupracovat, prolínání sociální a zdravotní problematiky v péči o dlouhodobě nemocné apod.).

Projektové požadavky

Jako bariéry působí některé projektové požadavky, například na požadované informace ohledně cílové skupiny (monitorovací listy). Pracovníci v rámci projektu se setkávají s neochotou poskytovat velmi osobní informace (např. telefon, datum narození). Problematický byl také sběr souhlasu od rodičů v případě dětského klubu, který je z podstaty nízkoprahový a je tak složité v některých případech souhlasy získat.

Zájem veřejnosti

MAS v rámci projektu i běžných aktivit naráží na problematiku zájmu ze strany veřejnosti. MAS se snaží zvyšovat povědomí a propagovat realizované aktivity. Veletrh sociálních služeb je pravidelně přidružován k jiným akcím, aby byla zajištěna účast veřejnosti. Dlouhodobě se na veřejnost zaměřují také partneři projektu (např. besedy pro veřejnost).

„Veletrh jsme dělali jednou i samostatně, neměl moc velkou návštěvnost, takže doporučení je připojit to k nějaké akci. Letos tady třeba bude oslava osvobození Holic, to bude tematicky, tam ten veletrh úplně nesejde. Letos se s nimi proto nespojíme, jde o tu vhodnost.“

– Zástupce realizačního týmu

Seznam zkratek

Zkratka	Pojem
AP	Akční plán
CLLD	Community led local development / komunitně vedený místní rozvoj
CS	Cílová skupina
Evaluace, Projekt, Zakázka	Evaluace výzvy Podpora komunitně vedeného místního rozvoje (1) OPZ+
KA	Klíčová aktivita
KPSS	Komunitní plánování sociálních služeb
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale / Propojení opatření v oblasti hospodářského rozvoje venkova
MAP	Místní akční plánování / Místní akční plán
MAS (LAG)	Místní akční skupina (Local Action Group)
NZÚ Light	Nová zelená úsporám Light
OPZ+	Operační program Zaměstnanost plus
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
SWOT analýza	Strength Weakness Opportunities Threats / analýza silných a slabých stran organizace a vnějších příležitostí a hrozeb
Zpráva	Závěrečná zpráva Evaluace výzvy Podpora komunitně vedeného místního rozvoje (1) OPZ+